VIIKONVAIHDE

PASSIPAIKALLA

Vaihtelu virkistää

Ainakin yhdessä asiassa puoluesihteeri **Mikael Jungner** onnistui täydellisesti. Sosialidemokraattien politiikka on niin nopeakäänteisiä ja päivässä kiinni, että linjanmäärittelijät eivät pysy mitenkään mukana.

Torstaina puoluekokous juhli raikuvasti eduskuntavaalien mahtavaa voittoa. Puoluejohdolle suitsutettiin.

Perjantaina vanhaemäntä **Liisa Jaakonsaari** ilmoitti kylmästi, että SDP on hävinnyt viime aikoina kaikki vaalit. Siksi puoluejohtoa on reippaasti nuorennettava ja valittava sellaisia henkilöitä, jotka ajattelevat eri tavoin kuin perusjäsenet.

Niinpä koko varapuheenjohtajisto ja puoluesihteeri heitettiin pellolle suuren vaalivoiton kunniaksi.

Laulellen parempi

Kokouksen mediahuoneessa pyörähti avajaisten jälkeen arvokkaasti harmaantunut herra. Entinen puheenjohtaja ja puoluesihteeri **Ulf Sundqvist** etsiskeli puheenjohtaja **Jutta Urpilaisen** puhetta selvittääkseen itselleen, mitä tämä oli mahdollisesti sanonut.

Turhaa oli työnsä. Mikael Jungnerin kaudella demaripuolue on siirtynyt sähköiseksi, paperittomaan aikaan. Kun sana on taivaalle singottu, miksi siihen pitäisi palata.

Määrätön joukko valtionavulla eläviä SDP:n apujärjestöjä levitti kyllä paperisaastaansa kokoustilojen liepeillä. Järjestökojuja oli enemmän kuin Hakaniemen torilla normaalisti kauppiaita.

SDP tukee hallitusta, joka aikoo pysäyttää rahan kaatamisen Suomesta Kreikkaan. Mutta ex-europarlamentaarikko **Mikko Rönnholm** vaatii lujasti eurobondeja. Useampikin puhuja vaati Euroopan keskuspankille velvoitetta myöntää jäsenmaille lainoja kulutuskysynnän turvaamiseksi.

Suomeksi tämä tarkoittaa, että esimerkiksi Kreikan piikki ja suomalaisten vastuut siellä kasvaisivat äärettömiin. Puheenjohtaja Jutta Urpilaisella on hikinen urakka sopia valtiovarainministeri Jutta Urpilaisen kanssa näistä aineksista kompromissi.

Viisaampi onkin panna lauluksi. Se piristää omien ja muiden mieltä.

Nuorten ja mummojen juntta

Puoluekokouksissa ei nykyisin äänestetä periaatteista. Vihreiden äänestys armokuolemasta oli harvinainen poikkeus.

Pitkästymisen välttämiseksi äänestetään yleensä varapuheenjohtajista. Muuta erityistä arvoa tehtävällä ei nykyisin ole. Kuka muistaa SDP:n, keskustan tai kokoomuksen varapuheenjohtajat viiden vuoden takaa?

Demarinuoret ja vanhat naiset päättivät juntata kolmanneksi varapuheenjohtajaksi nuoren **Eero Vainion**, 25, SAK:n **Jukka Kärnän**, 56, sijaan. Kärnä on eduskuntaryhmän ainoa metallimies ja myös ainoa raskaan teollisuuden edustaja.

Eduskunnan ainoa paperityöläinen, Voikkaan **Jari Lindström** joutui sattuneesta syystä vaihtamaan ammattia. Hän on nyt perussuomalaisten ryhmän varapuheenjohtaja. Ei perussuomalaiset silti ay-liikkeessä sijaa saa.

”Tulevaisuuden Tuomiojaksi” nimitetty opiskelija Vainio on kokenut järjestöjyrä. Eduskuntaankin hän on pyrkinyt jo kahdesti. Vuoro tulee, kun Lahden vasemmistodemarien pitkäaikainen edustaja **Jouko Skinnari** joskus päättää lopettaa.

Politiikassa onnellinen nuoruus voi kestää pitkään. **Jouni Backman** valittiin eduskuntaan 27-vuotiaana. Sitten hän olikin yhtä soittoa 20 vuotta SDP:n ryhmän nuorin mies.

Tuskainen patti

Keskustan jäsenäänestys päättyi pattitilanteeseen. Kaikki tunnustivat voittaneensa. **Paavo Väyrynen** voitti sikäli vähemmän, että hän yritti koukata Rovaniemelle kentän kautta mutta kaavailtu 50 prosentin kannatus jäi kauas.

Juha Sipilä on ehdokkaista kokemattomin, mutta monet kansanedustajat ja muut vaikuttajat tekevät hänen puolestaan lujasti töitä. Lyhyesti: Sipilää kannattavat ne, jotka hyvin tuntevat Väyrysen ja **Tuomo Puumalan**.

Puumala on nuori ja loistava puhuja mutta kannattajienkin mielestä johtajana jämerä kuin villasukka. Ehkä siksi hänelläkin on nimekkäitä kannattajia.

Paavo Väyrysen sillat ovat peruuttamattomasti roihunneet joka suuntaan, mutta häntä seuratessa ei aika tule pitkäksi.

PEKKA ALAROTU

VIIKON VÄRSSY

Polulla aavistus tuomen lunta
sireeni tuoksuu, totta, ei unta
kevät suveksi joutuin kiitää
poika rastaan, pätkän jo liitää

keltapölyyn lahden piirtyy vana
kurinpidossa hääräilee nokikana
laineet luutivat reittinsä umpeen
pintaan pyrkii jo nuppu lumpeen

koneen ruutua tutkii silmä sokea
soturit ampuu, ei saa suvea kokea
ei isällä, äidillä ollut aikaa vuosiin
mies nuori vääntyy outoon kuosiin

JUHA AALTOILA

MT 50 VUOTTA SITTEN - LA 2.6.

Enemmän maitoa kulutetaan Suomessa kuin Ruotsissa

Ruotsin teollisuuden tutkimuslaitos on suorittanut tutkimuksen siitä, kuinka paljon ruotsalaiset käyttivät keskimäärin eri juomia ja paljonko niihin kului rahaa v. 1960. Tilasto on seuraavanlainen: maitoa 175 litraa, kahvia 156, virvoitusjuomia 27,3, olutta 26, teetä 13, mietoa mallasjuomaa (lättöl) 9,8, väkeviä juomia 5,7, viinejä 3,2, tuoremehuja 3 ja väkeviä oluita (starköl) 1,3 litraa. Keskimäärin herra Svensson käytti juomiin vuodessa 529 kruunua (= 16.750 markkaa). Vertailun vuoksi mainittakoon, että viime vuonna Suomessa tehdyn arvion mukaan kokomaidon käyttö asukasta kohden on n. 280 litraa ja kahvin käyttö n. 130 litraa henkilöä kohden. Virvoitusjuomia käytetään 13, I lk:n mallasjuomaa samoin 13 litraa ja III veroluokan olutta 7,3 litraa sekä tuoremehuja puoli litraa henkeä kohden.

Lossiin ja sassiin

Jos haluaa tehdä lomallaan pikku pyrähdyksen uusiin maisemiin ja puhua vierasta kieltä, mutta maksaa euroilla, kannattaa suunnata suomalaiseen saaristoon.

PARAINEN (MT)

Turun seudulla yhteysvenematkoja tehdään aina ulkosaariin saakka, mutta lähempänäkin voi kokea saaristolaistunnelmaa.

Reitiksi voi ottaa esimerkiksi Saariston Rengastien, josta voi kiertää täyden, yli 200 kilometrin lenkin, tai lyhyemmän version.

Pienen Rengastien varrelle osuu muun muassa entinen spitaalisten karkotukseen käytetty Seilin saari, jossa ei kuitenkaan ole autoteitä, majoitusta eikä ravintoloita.

Kaikkea näitä löytyy varsinaiselta Saariston Rengasteltä. Kustavin kautta Paraisille kiemurteleva reitti aloitetaan yleensä Turusta, ja kierretään vastapäivään. Mukaan voi varata oppaan, mutta omin päinkin pärjää. Reittiapua tarjoavat Turku Touring, Saaritours ja Saariston varauskeskus.

Rengastien lähellä, mutta liian kaukana pieneen poikkeamiseen ovat Naantalin Kultarannan perjantai-iltojen puutarhakävelyt ja Marskin Louhisaaren linna Askaisissa.

Käymisen arvoisia ovat saaristo-opas **Magnus Sundmanin** mukaan myös esimerkiksi Jungfruskär, Kökar ja Utö, mutta niihin pitää lähteä varta vasten.

Rengastien varrella olevat Iniö, Houtskari, Korppoo ja Nauvo muodostavat nykyään 15 000 asukkaan Paraisten kaupungin eli entiset pikku kunnat ovat nyt kaupunginosia.

Meri ylitetään kahdeksan kertaa

Vuoden kotimaiseksi matkakohteeksi 2011 valittu Rengastie kohtaa meren kahdeksan kertaa: kahdesti yhteysaluksella ja kuudesti lossilla. Iniön ja Houtskarin välinen alus maksaa muutaman euron, koska se kulkee vain turisteja varten.

Rengastien voi ajella läpi päivässäkin, mutta silloin kannattaa olla selvillä lauttaaikatauluista.

Muille on tarjolla yöpymispaikkoja: iniöläisen Botgårdin aittamajoituksesta Houtskarin kansanopistoon ja nauvolaisen Norrgårdin erämaamökeistä aikuistyyliseen pikkuhotelliin Hyppeisten kylässä.

Vaikka reitti näyttää idylliseltä pyöräilylle, kapoiset tiet ja olemattomat pientareet eivät houkuta sunnuntaipyöräilijää.

Sille, joka tulee hakemaan saaristosta vain merta ja sileitä kallioita, reitin alkupää voi olla pettymys. Matkan varrella on paljon peltoja ja metsiä, eikä meri edes aina pilkota.

Mutta kun meri näkyy, se on juuri niin sininen ja avara kuin sopii odottaa.

Matkailun ohella tärkeitä työllistäjiä ovat kalastus, Heimon kala ja Isakssonin kasvihuoneet.

Siltoja ja keramiikkaa

Matkan varrella riittää näkemistä: voi poiketa vanhoissa kivikirkoissa, kesätoreilla, rannoilla, satamissa ja tai vaikka ostoksilla.

Esimerkiksi Kustavin savipajalla on keramiikkakupposia pihamyymälä täynnä, ja erilaisia aktiviteetteja kahvilasta kotieläimiin ja hopeapajaan.

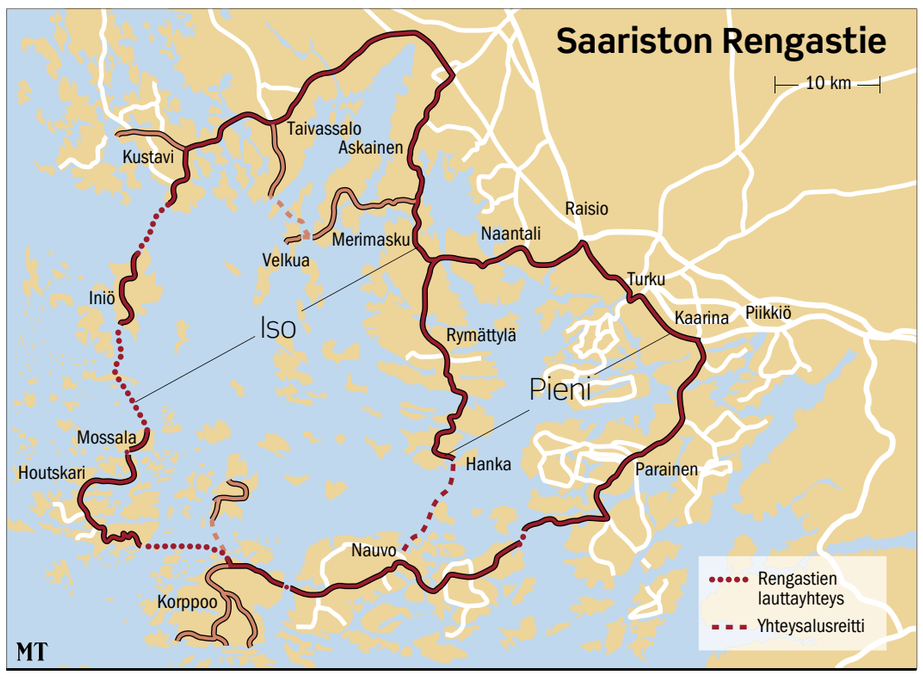

Losseja korvataan silloilla, sillä kumpikin maksaa seitsemän miljoonaa, mutta toinen kestää neljä ja toinen sata vuotta.

Kun hiukoo, voi poiketa esimerkiksi possunkylkirivillä Buffalon terassilla Korppoon Verkanissa tai munkeilla Kustavin savipajassa. Sattmarkin tupa reitin Nauvon päässä leipoo kakkuja ja myy maatilajäätelöä ja -limonadia.

Iniössä voi bongata sen ainoalle maatilalle kuuluvia lampaita.

Siltojakin on: Taivassalon pienestä ja vanhasta, kivistä ladotusta Muntin sillasta lähes puolen kilometrin mittaiseen Kaitaisten siltaan.

Losseja korvataan silloilla, sillä kumpikin maksaa seitsemän miljoonaa, mutta toinen kestää neljä ja toinen sata vuotta, Sundman kertoo.

Kaikesta näkee, ettei matkailu ole enää maatilojen sivubisnes, vaan huolella rakennettu elinkeino.

Rengastietä markkinoidaan myös maailmalle yhdessä Ruotsin saariston kanssa Scandinavian Islands -hankkeella.

EIJA POUTANEN

EIJA POUTANEN

Saariston rengastie syntyi vuonna 1996, kun Iniön ja Houtskarin välille saatiin lauttayhteys.

Rengastiellä voi nauttia kakkukahvit Sattmarkin tuvalla. Tero Kemppainen on leiponut Aurinkoprinsessan kakun.

Iniön kirkko on harvinaisuus: se rakennettiin vuonna 1800 kolehtirahalla, jota kerättiin myös Ruotsista.

Kustavin savipajalla on pihamyymälän lisäksi kahvila.

Monitoiminainen palasi juurilleen

Saaristossa ei pärjää ilman sitkeyttä ja yritteliäisyyttä, ja **Lola Schwartzille** tarmoa on annettu keskimääräistä enemmän.

Lola on palannut juurilleen. Hän on syntyisin Iniön Keistiöstä ja asuu siellä yhä. Työpaikka on lauttamatkan päässä Iniön kirkonkylässä.

Välillä Lola opiskeli ja teki töitä muualla, mutta saaristo veti takaisin.

”Vaikka työssä olisi kuinka kiirettä, luonto ja meri antavat voimia. Kaupungissa olisin varmaan juossut jo seinään”, hän hymyilee.

”Mutta täällä kun istuu lossiin ja ajaa kymmenen minuutin kotimatkan auringossa, akut latautuvat.”

Lola hoitaa käytännössä Iniön koko taksiliikenteen, koulukyydit ja kuljetukset yhteysaluksilta, jakaa postin, sijaistaa vanhainkodin keittiössä, opettaa koululaisille kotitaloutta ja pyörittää pitopalvelua.

Kesäisin Iniön seurakuntatalolla on katettuna Lolan lounas päivittäin. Ruoka tehdään paikallisista raaka-aineista.

”Kalastajat tietävät minne soittaa, kun kalaa tulee”, hän nauraa.

Ryhmille Lola järjestää saaristolaispöytiä ja iniöläisille perhejuhlia. Tällekin kesälle on tilattu jo 30 turistibussilliselle ruokailu ja päälle häät ja muut juhlat.

Myös pitopöytien kakut, pullat ja limput leipoo Lola, sillä saaristolaisleivän leipurit ovat nykyisin vähissä.

”Olen sellainen ihminen, että tykkään, kun tapahtuu. En viihtyisi konttorihommissa”, Lola Schwartz sanoo. Takana auttelee poika Rolf.

”Täällä pitää olla monta jalkaa, millä elää. Töitä riittää sekä kesäisin että talvisin, talvella kiirettä on vain pienemmässä mitassa.”

Lolan poika on apuna taksi- ja pitopalvelutyössä kesäisin. Muutakin kesäapua on palkattu ja yksi työntekijä ympäri vuoden.

Monitoimeliaisuus on saaristossa ja maalla muutenkin yrittämisen ehto ja ihanuus.

”Sormi ei saa mennä suuhun, vaan on osattava keksiä ratkaisuja. Usein päivä on erilainen kuin aamulla kuvitteli.”

Nyt yrittäjälle riittäisi jo vähempikin, mutta iniöläisille ei: palveluja tarvitaan.

Jotkut kavahtavat sitä, ettei ostoksille tai teatteriin pääse koska vain.

”Minä vastaan, että emme me täällä missään vankilassa ole. Täältä pääsee kauppoihin ja Lady-risteilyille, mutta saa myös aina palata tänne rauhaan.”

”Jos on täällä syntynyt, tulee takaisin ennemmin tai myöhemmin. Silloin myös tietää, mihin ryhtyy. Muilla saaristoon muuttaminen vaatii varmaan enemmän rohkeutta.”

EIJA POUTANEN

Lomakeskus laajenee venäläisellä rahalla

Kun saapuu m/s Antonialla Iniöstä Houtskariin Mossalan rantaan, astuu lähes suoraan Saariston lomakeskukseen.

Siellä on lomamökkejä, leirintäalue, venelaituri, ravintola sekä tanssilava terasseineen.

Paikka vaihtoi omistajaa kuusi vuotta sitten, ja hiljaiselon jälkeen siellä on alkanut tapahtua. Lomakeskuksesta on nyt kehittymässä iso lomakeidas.

Lomakeskus laajentaa päätien molemmin puolin. Myyntiin rakennetaan luksusmökkejä ja pikku mökit on tarkoitus korvata motellilla.

Vuonna 2014 valmistuu upouusi ravintola ja vierasvenelaituri uusitaan vierasvenesatamaksi tankkauspisteineen. Polttoainejakelu tuo lomapaikalle viidennen tähden.

Syvemmälle metsään johtaa polku, joka päättyy uudelle näkötornille. Näkymät sen huipulta merelle ovat hienot.

Tällä hetkellä suurin investointikohde on jätevedenpuhdistamo, kertoo paikkaa johtava **Boris Povaljajeff**.

Lomakeskuksen tavoitteena on selvästikin olla 7–10 vuoden kuluttua saariston vetonaula, eikä kehittämiseltä tunnu puuttuvan rahaa. Siihen ovat syynä uudet omistajat: Pietarista kotoisin olevat **Gaskelbergin** veljekset.

Povaljajeffin mukaan kysymys ei ole ökyrikkaista pohatoista, vaan ympäristöä vaalivista ja asialleen omistautuneista miehistä.

”He ovat päättäneet kehittää tänne elävän yhteisön ja heidän sitoutumistaan kuvaa se, että he ovat rakentaneet tänne lähelle myös itselleen talot”, Povaljajeff sanoo.

”Isännät hoitavat raha-asiat, ja sitä mukaan kun sitä saadaan, sitä käytetään.”

Lomakeskus aikoo näin napata osuutensa rengastien kasvavista kävijämääristä ja myös osaltaan lisätä reitin houkuttelevuutta.

Myös talvimatkailijat kiinnostavat. Heitä ei voida Povaljajeffin mukaan houkutella hienoilla pilkkiretkillä, koska jäätilannetta ei voi tietää etukäteen.

Mutta ei hätää: lomakeskuksen suunnitelmissa on keilahalli.

Povaljajeffin mukaan paikan markkinointia ei ole suunnattu mitenkään erityisesti venäläisille. Nykyvieraista 15 prosenttia tulee ulkomailta, ja heistä yli puolet Keski-Euroopasta.

Kun **Tor Bergman** myi Saariston lomakeskuksen vuonna 2006, monille tuli yllätyksenä, että 29 hehtaarin alue pitkine rantoineen meni kerralla kaupaksi ja että sen ostivat venäläiset. Nyt vaikuttaa siltä, että turismin ymmärretään tuovan työtä rakentajille ja palvelutyöntekijöille myöhemmin.

EIJA POUTANEN